



NORSK  
PSYKOLOG  
FORENING

---

# MELD.ST.19 2014-2015 FOLKEHELSEMEDLINGEN

Innspill fra Norsk  
psykologforening



## Psykisk helse i folkehelsearbeidet

Norsk psykologforening mener det er et stort fremskritt for befolkningens helse, at Regjeringen så tydelig og omfattende inkluderer psykisk helse i arbeidet med folkehelse. Psykisk helse er en viktig del av alles helse, og har i for stor grad vært neglisjert i folkehelsesammenheng. Fokus på psykisk helse i folkehelsearbeidet er derfor et viktig signal og en nødvendig politisk prioritering.

Folkehelsemeldingen peker på den helhetlige samfunnsinnsatsen som kreves fra ulike sektorer (barnehage, skole, arbeidsliv, tjenesteapparat, frivillig sektor og befolkningen gjennom godt foreldreskap, osv). Det er ikke en sektor eller en tjeneste som alene bidrar til å styrke individers mestring, trivsel, sosial tilhørighet eller som alene kan forebygge ensomhet og isolasjon, vold og overgrep, mobbing, fravær i skolen, uføretrygd og utenforskap.

Det formidles mange gode intensjoner og beskrivelser av ulike myndigheters innsatsområder både i skole, arbeidsliv, familievern, barnevern, helsetjeneste og i utvikling av samarbeid mellom tjenesteområder. Eksempelvis omtales behovet for å styrke sammenheng og samarbeid mellom skole og helsetjeneste og styrking av PP-tjenestens systemarbeid og bidrag til godt læringsmiljø. Dette er viktige innsatsområder også slik Psykologforeningen ser det.

Psykologforeningen er tilfreds med at psykologer omtales som en viktig ressurs både i folkehelsearbeidet og i forebygging av psykiske helseplager og i utviklingen av en primærhelsetjeneste som kan tilby utredning, diagnostisering og behandling for psykiske helseplager. Dette er i tråd med den utvikling av psykologers bidrag til å løse samfunnets utfordringer Norsk psykologforening lenge har arbeidet for. Dette er også i tråd med erfaringer fra de psykologer som er tilsatt med midler fra helsemyndighetenes satsing på rekruttering av psykologer til kommunene (100 mill. kroner i 2015). Psykologene arbeider både helsefremmende, forebyggende og med utredning og behandling.

Regjeringen vil etablere et eget program for psykisk helse i lokalt folkehelsearbeid. Dette mener vi er et *velldig viktig grep*, slik at kommunene kan gjøre egne vurderinger av «hvor skoen trykker» lokalt og styrke innsatsen på prioriterte områder med ekstra økonomisk støtte. Vi får stadig tilbakemeldinger fra våre medlemmer om at det foregår mye god forebyggende innsats i kommunene, men ikke nødvendigvis styrt av de viktigste behovene, men mer av hvilke tilskuddsordninger som finnes sentralt.

Hva bør Stortinget bidra til å forbedre i det videre arbeidet med psykisk helse i folkehelsearbeidet:

- Nasjonal plan:  
Meldingen peker i stor grad på gode innsatsområder og arbeid som er i gang. Det mangler imidlertid nasjonale mål, og en tydelig statlig ambisjon når det gjelder psykisk helse i folkehelsearbeidet. Hvilke resultater skal innsatsen evalueres i forhold til? Eksempelvis burde mobbing i skolen være et område for målrettet innsats. Mobbing har omfattende konsekvenser for barn og unges psykiske helse og gjennomføring av skolen. Det foreligger evidensbaserte programmer vi vet har effekt. *Det bør kunne satses nasjonalt på et program der mobbeforebygging ikke implementeres tilfeldig, men systematisk slik at forekomsten reduseres.*
- Barnehager:  
I tillegg til i hjemmet er barnehagene den mest sentrale arenaen for barn og unges utvikling og bidrar til å legge grunnlag for deres psykiske helse (Folkehelseinstituttet). Derfor må kompetansen til å se barns behov styrkes hos alle de som jobber med barn. Barnehagene må også ha tilgjengelig rådgivings, veiledning, utrednings og tiltakskompetanse lett tilgjengelig for å sørge for forebyggende og utviklingsfremmende tiltak. *Vi mener denne typen satsing på utvikling og kvalitet til barnehagene bør løftes frem og være en del av regjeringens systematiske satsing på psykisk helse i folkehelsearbeidet.*
- Psykisk helse i skolen:  
Kunnskap om psykisk helse og sammenheng mellom tanker, følelser og adferd beskytter mot psykiske problemer. Stadig mere forskning viser at opplæring som på ulike måter knyttes til psykisk helse, tanker, følelser og adferd, har en god forebyggende effekt på psykiske problem og lidelser. En strukturert studie i Trøndelagskommuner viste at færre barn utviklet symptomer på angst når de på skolen fikk et universelt preventivt angstopplegg på skolen (Aune & Stiles, 2009). I en nylig publiserte artikkel i Lancet vises det til en studie der man fant en nedgang i forekomsten av selvmordsforsøk på mer enn 50 prosent med gjennomføring av et program (YAM) om bevisstgjøring av egen psykisk helse hos ungdom. Undersøkelsen omfattet nærmere 170 skoler i ti EU-land. I Norge viser også forskning at programmet VIP (Veiledning i psykisk helse) i Videregående skoler gode effekter på forekomst av selvrappert angst og mobbing, som blir redusert med 30 %.  
I dag er det tilfeldig hva slags undervisning og kunnskap elevene ved grunn- og videregående skoler får om disse temaene.  
*Regjeringen bør utrede hvordan kunnskap om psykisk helse kan være en integrert del av lærerplanen med egne kompetansemål.*